

PONÈNCIA: COM INTERNET CANVIA ELS POLÍTICS PERSONAL DEMOCRACY FORUM EUROPE

Barcelona, 20 de novembre de 2009

Els darrers anys totes les esferes de l'activitat humana viuen els canvis derivats de l'anomenada "revolució de les TIC", amb internet com a element central. Noves eines han ofert noves possibilitats, les quals porten a noves formes d'organització i funcionament, cosa que acaba derivant en nous rols i noves realitats. No tot és nou, però gairebé.

La política no és cap excepció en aquesta dinàmica de transformació, i també és evident que internet canvia les formes de fer política, la relació entre ciutadans i representants, entre electors i electes, i el rol que exercim els mateixos representants polítics. I acabarà transformant el mateix sistema de la democràcia representativa, tant pel que fa als mecanismes com a les formes.

També estic convençut que dintre dels canvis que hi ha a la societat, en els diversos sectors de la societat, l'espai polític és possiblement el més resistent a aquests canvis. S'hi produeixen canvis, però molt lentament. I això té un reflex molt clar en el que és la política institucional. Els procediments reglamentats, les exigències de rigor, la solemnitat o, fins i tot, la mateixa litúrgia de les institucions fan que estiguin subjectes, poc avesades als canvis, i fins i tot fan que tinguin poca agilitat per plantejar-los. Malgrat tot, els canvis hi són.

Des del Parlament de Catalunya hem intentat impulsar aquesta transformació, tot i que –també els he de ser sincer– crec que el canvi més important no és el tecnològic, que és indispensable, sinó que el més complicat és el canvi de mentalitats. I aquest canvi de mentalitats no es pot imposar. Es pot suggerir; es pot intentar, fins i tot, arribar a seduir perquè la gent s'apropi en aquesta direcció, però

és molt complicat, molt complicat, entre altres coses perquè el debat polític no hi ajuda gens.

En tot cas, des del punt de vista més pràctic, què hem fet, al Parlament? D'entrada, facilitar la feina als diputats, perquè són els principals agents i protagonistes de la vida parlamentària. Tenen una oficina mòbil que els permet estar connectats en tot moment amb la ciutadania, d'una banda, i amb la institució, de l'altra. Què és, l'oficina mòbil? L'oficina mòbil és senzillament un portàtil connectat, una Blackberry o un aparell similar –en principi juguem aquesta carta–, i amb això tenen accés a, com deia abans, des de la base de dades del Parlament fins al contacte amb els ciutadans amb els mitjans que ells puguin tenir.

Hem generalitzat l'accés a internet, i això també va en la línia de facilitar les coses, però al mateix temps vam impulsar un canal televisiu, el Canal Parlament, que avui és encara analògic, perquè l'apagada analògica en direcció a la televisió digital tot just s'ha començat a fer, a Catalunya. Aquest canal, que en aquests moments, doncs, és analògic i està dintre d'un canal de notícies de vint-i-quatre hores, formarà part d'un canal digital, i per tant el Canal Parlament servirà també com a element d'interacció. Vam començar el Canal Parlament com un projecte televisiu estrictament, i paral·lelament vam fer el web del Parlament com un projecte també informatiu. A poc a poc això ha anat evolucionant. El Canal Parlament forma part del web, per tant s'emet per internet, però a més forma part d'aquesta informació que pretenem donar a la ciutadania.

Per tant, la primera fase era que el ciutadà tingués informació directa, precisa i objectiva de tot el que es fa al Parlament. Què vol dir, això? Que no la tenia, amb els mitjans de comunicació? Evidentment que no. Els mitjans de comunicació informen, analitzen i fan la seva feina, no cal dir-ho, però també és veritat que si en una sessió plenària hi ha quaranta temes, posem per cas, els que centren l'atenció dels mitjans de comunicació no són ni el 10 per cent. I amb això no vull dir que no siguin els més importants, segur que ho són, però hi ha un 90 per cent de feina que fan els diputats,

que té a veure amb els territoris de cada diputat, que té a veure amb els sectors que representa cadascú, que té a veure des del punt de vista professional amb diversos àmbits, que també és important i que queda allà. Poder facilitar l'accés a aquesta feina formava part també d'aquesta concepció.

Jo crec, modestament, que en aquest àmbit hem fet bé els deures, i a més penso que fer-los bé era fonamental per després poder passar a la segona fase.

I la segona fase és la interacció. I aquí és on realment costa més canviar mentalitats. A poc a poc es va aconseguint, però no és una feina, en cap cas, fàcil.

A partir d'aquí hem impulsat un projecte que es diu "Parlament 2.0", que comporta la presència del Parlament a les xarxes socials, amb diversos formats, amb diverses fórmules, des del Flickr fins al canal YouTube, el Facebook, el Twitter, etcètera, amb diversos, hi insisteixo, plantejaments. Això també ens ha permès accedir a un nou públic i al mateix temps començar a incorporar elements d'interactivitat.

Som en aquesta fase, i evidentment ens plantegem continuar avançant en aquesta direcció, sobretot en la participació dels ciutadans en els processos legislatius. Volem veure com ho podem fer amb les millors garanties possibles. No és fàcil. Insisteixo que en aquests moments som en una fase d'estudi. Potser ben aviat, potser, podrem plantejar alguna experiència pilot. Però el repte que tenim en aquests moments després d'haver fet aquest camí és aquesta connexió ciutadà-institució, que ens ha de permetre posar fi a la distància que s'ha creat entre la política i la ciutadania. Per tant, queda clar que és un camí que recorrem. Hem començat a fer unes quantes passes, algunes de més segures i d'altres amb més por. En tot cas, sempre pensant si ho fem bé, avaluant, analitzant, i amb molts dubtes; evidentment, amb molts dubtes.

Conclusió de tot plegat: el web és una de les eines més importants, el web en general, el web 2.0, per fer política el segle XXI i al mateix temps per garantir que aquesta política sigui transparent.

Dintre de la filosofia de tot plegat –perquè al final, si s’hi fixen, del que parlem és de filosofia–, la manera de fer política del segle XXI passarà per noves eines, però sobretot passarà per noves maneres de fer. Els estatus mentals que tenim fins ara de com s’ha de fer política canvien molt lentament, però canviaran radicalment. I coses de les quals ara tenim dubtes, o que mig donem per establertes, o que ens fa una certa por plantejar, d’aquí a un temps seran norma, seran hàbit.

I, per tant, hem de ser conscients que vénen temps de molts grans canvis, començant pel vot. Jo estic convençut que en poc temps, no sé si d’aquí a una o dues legislatures –al nostre país les legislatures duren quatre anys–, es votarà per internet. Jo n’estic convençut, però pot ser que m’equivocui.

Aquesta afirmació que acabo de fer, aquí la puc fer, però segons on la faci em diran que estic torrat, perquè és evident que la societat encara no camina a la mateixa velocitat en uns segments que en d’altres. I, per tant, des d’aquest punt de vista encara queda molt a fer.

Torno un momentet a la xarxa social, perquè penso que és una de les novetats importants i per demostrar que la política canvia.

El fet que els polítics siguin presents a les xarxes socials jo crec que té una virtut essencial, que és que ens apropa a la ciutadania. I ens hi apropa des del punt de vista que ens mostrem tal com som. És a dir, som persones que tenim sentiments, que patim, que riem, que de vegades estem de més bon humor i que de vegades estem de més mal humor. En definitiva, som persones, amb una feina pública. Per tant, intentem explicar el que fem, però al mateix temps intentem explicar com som. Això, per mi, és un avantatge important. Amb riscos, òbviament, però és un avantatge important.

Però, en segon lloc, el fet de ser a les xarxes socials permet que el debat es multipliqui. En poso un exemple molt concret, un exemple molt recent que ens va passar al Parlament. Un dels moments àlgids de qualsevol debat parlamentari és les

qüestions, les preguntes, que es fan al president de la Generalitat. Això passa a tots els parlaments. Tots tenim la referència del parlament britànic, en què aquest és un dels moments especials. És la referència per a molts altres llocs on això s'ha fet després. Bé, hi va haver una pregunta sobre un impost que hi ha a Catalunya, sobre el qual hi ha un cert debat en aquests moments, que si és un impost just o injust, que si hi ha de ser o no hi ha de ser. És l'impost de successions. És a dir, pagar per les herències. Bé, què va passar, al Parlament? Al Parlament va passar que hi va haver una pregunta que va durar dos minuts i mig i una resposta que va durar dos minuts i mig. Entrellaçades, pregunta-rèplica, pregunta-rèplica. En total, hi va haver cinc minuts de debat sobre aquesta qüestió. A la xarxa, com que hi havia diputats que feien tuits amb relació a aquest tema, Twitter i Facebook, es va generar un debat, un debat que va durar hores, un debat que va ser molt ric, perquè, a part de les contraposicions de model, hi va haver un debat ideològic molt profund i en el qual es van posar exemples que, francament, feien pensar, i molt.

M'agafo a aquest exemple per demostrar que realment això té molt de futur. Té molt de futur sobretot si sabem fer les coses bé, però té molt de futur. I penso que és un camí a seguir. És un camí que ens indica que podem enriquir el debat polític, que podem apropar la política a la ciutadania. I, a més, nosaltres, com a protagonistes d'aquest debat, podem rebre "inputs" que ens poden fer pensar coses diferents. Per tant, hem de ser capaços d'interpretar i de pensar que aquí hi ha coses positives.

Resumint, què vull dir, amb això? La política 2.0, que jo crec que és la política que es farà el segle XXI, i que es farà amb normalitat, propicia el diàleg, el debat, la participació, i obre una nova dimensió de la representació política. I en el fons és una qüestió –i ara lingüísticament m'expresso en català, i en català queda molt gràfic, queda molt clar, en traduir-ho potser quedarà diferent– de passar de parlar a la gent a haver de parlar amb la gent. En català, de la preposició "a" a la preposició "amb" senzillament hi ha dues lletres més, però aquestes dues lletres signifiquen tota una altra filosofia. Parlar a la gent és el que fem clàssicament quan fem una conferència,

quan fem un míting, quan fem un article, quan fem una entrevista. Parlar amb la gent ens obliga a escoltar. I aquest és l'element fonamental, per mi, de la política 2.0. I això és el que crec que és indispensable implementar per canviar totes aquestes coses que deia al començament amb relació a la política. Fins i tot la litúrgia. I tant que sí, fins i tot la litúrgia. És a dir, passar de parlar a la ciutadania a parlar amb la ciutadania.

Acabo amb dues breus conclusions de tot el que he exposat. Primera. Hi ha resistència als canvis que genera internet, i hi ha resistència, sobretot, en l'àmbit de la política institucional. Això comporta transformar esquemes, transformar procediments, transformar mentalitats, sobretot. I fa molts anys que hi ha una inèrcia creada; molts anys. Per tant, aquestes inèrcies que entren en contradicció amb les noves realitats costen molt de canviar, i hem de ser conscients que això no serà gens fàcil.

El temps ens ajuda, la velocitat amb què canvien les coses ens hi obliga, i, per tant, tots plegats hem de ser conscients que som en un terreny d'aventura. I quan dic "d'aventura" ho dic amb tota la consciència, perquè el fet, per exemple, que com a president del Parlament faci determinades coses, com per exemple un Twitter –n'he fet un abans d'entrar–, pot comportar que algú em digui: "És que jugues massa amb el mòbil", "és que estàs amb l'ordinador connectat en llocs on ho hi hauries d'estar, perquè ets el president del Parlament, i això és molt seriós, molt formal." És un risc. A poc a poc penso que anem guanyant aquesta batalla, però avui encara és un risc, perquè la percepció social d'aquest fet no acaba d'estar d'acord amb el que representem.

Segona reflexió. Internet és un instrument que ens permet obrir la porta a noves formes de fer política. És a dir, en aquests moments hi ha una paret i una porta. En un cantó hi ha les institucions i la política, i els polítics, per tant, i a l'altre cantó hi ha la ciutadania. Hem d'obrir aquesta porta de bat a bat, l'hem d'obrir sense complexos. I aquest exercici és doble. D'una banda, hi ha qui ha d'obrir la porta, nosaltres, i

l'hem d'obrir, però, de l'altra, hi ha la ciutadania, que l'ha de travessar. És doble. Si no hi ha aquesta doble correspondència no ens en sortirem. Per tant, nosaltres hem de ser valents per obrir la porta, i els ciutadans ho han de ser per travessar-la. Aquest és el gran repte, en aquests moments, per mi.

Hi ha molta feina a fer. Insisteixo que, probablement, la més important és la del canvi de mentalitats, assumir que entrem en una nova etapa amb relació als sistemes de democràcia representativa que exigeix als polítics més transparència i més diàleg amb la ciutadania.

Moltes gràcies per la seva atenció.